

Мъхнатият и миризливият бръмбар нападат изцяло цветовете на овошките

Автор(и): ас. Кирил Кръстев, Институт по декоративни и лечебни растения – София

Дата: 22.04.2022 Брой: 4/2022

Мъхнатият и миризливият бръмбар са от семейство Листороги бръмбари (*Scarabaeidae*) и имат сходна биология и морфология. В момента нападат цъфтящите овощни дървесни растения, като по-големи повреди причинява мъхнатият бръмбар. Затова предпазете дръвчетата, за да не се провали плодовата реколта.

Мъхнат бръмбар

Мъхнатият бръмбар е разпространен повсеместно в цялата страна. Той е много опасен неприятел на голям брой растения. Главните хранителни растения са от сем. *Rosaceae*. На първо място напада крушата, следвана от ябълката, сливата, черешата, прасковата, кайсията, дюлята, ягодата, къпината, малината, шипката и розата. Напада още граха, люцерната, детелината, баклата, фия, зелето и морковите, лозата, житните култури. Освен това се храни и с лютичето, божура, подбела, глухарчето, паламидата, метличината, маргаритката и жълтия нарцис.

Зимува в почвата, като предпочита леки, но богати на органични вещества почви, особено наторени с оборски тор, тъй като ларвите се хранят с тях.

Развива едно поколение годишно.

Напролет бръмбарите се появяват през втората половина на март или първата половина на април. Масовият летеж е през втората половина на април и първото десетдневие на май. Рано напролет бръмбарите се хранят с цветните части на глухарчето и подбела. След като започне цъфтежът на овощните дървета, те преминават по тях, след това по ягодоплодни и зеленчуковите култури – особено по цветовете на спанака и зелето, по-слабо на баклата и морковите. По-късно бръмбарите прелитат в посевите с цъфтящи житни растения и особено по ръжта.

Бръмбарите са много активни при слънчево време. Тогава те прелитат от дърво на дърво и усилено се хранят. При хладно, студено и дъждовно или мрачно и ветровито време те се крият под бучките пръст или стоят неподвижни по растенията. През нощта се крият в почвата под камъните или в неотворените цветове на нападатите растения.

Нападение от мъхнат бръмбар

Бръмбарите нагризват плодниците, тичинките и венчелистчетата. Такива цветове пожълтяват и изглеждат като осланени. Освен тези повреди мъхнатият бръмбар нагризва ямички по завръзките на овощните дървета, които се деформират. Нагризва в отделни случаи и листата.

Оплодените женски бръмбари снасят яйцата си в почвата на дълбочина до 12 см. Яйцата си полагат поединично или на малки групи – до 6 в група. Снасянето започва края на април и завършва през юли. Един бръмбар снася от 6 до 33 яйца. Ембрионалното развитие продължава от 12 до 14 дни. Ларвите започват да се излюпват през втората половина на май. Максимумът на излюпването е към края на май и началото на юни. Ларвите се хранят главно с гниеци органични отпадъци, но и с картофи. Ларвният стадий продължава 86-87 дни. След като завършат развитието си, ларвите си приготвят в почвата землиста камерка и какавидират в нея. Какавидирането започва в края на юли и началото на август и приключва в края на септември. Какавидният стадий продължава от 14 до 29 дни. Бръмбарите от новото поколение започват да се излюпват в началото на август. Те не излизат на повърхността през същата година, а остават да зимуват в почвата.

Миризлив бръмбар

Миризливият бръмбар е разпространен повсеместно в страната. Среща се заедно с мъхнатия бръмбар, като на някои места преобладава. Нанася големи щети, предимно по зеленчуковите и полските култури, по-малко по овощните.

Гостоприемници на възрастното насекомо са дюлята, крушата, ябълката, сливата, черешата, шипката, розата, спанакът, зелето, баклата, ряпата, морковите, алабашът, рапицата, слънчогледът, ръжта, детелината, люцерната, петунията, лалето и люлякът. От диворастящите растения поврежда глухарчето, лютичето, метличината, лайката, белия равнец, мака, киселия трън, паламидата, синапа, татула и фия.

Напролет бръмбарите се появяват през втората половина на април, а максимумът на появата им е през втората половина на май. Отначало те се заселват по глухарчето, лалето, нискостъблените ябълки и круши, а по-късно мигрират по дюлята, сливата, черешата, зелето, спанака, розата, шипката, детелината, ръжта и по редица плевелни растения. В края на летежния бръмбарите се събират по цветовете на магарешкия бодил, татула и паламидата.

При облачно време се крият в почвата на дълбочина до 5 см. След залез слънце напускат цветовете, заравят се в почвата под короната на дърветата на дълбочина 3-4 см и остават там до сутринта.

Яйцеснасянето започва през втората половина на май до края на август. Бръмбарите снасят яйцата си поединично или на купчинки от 2 до 15 броя. Една женска снася от 4 до 33 яйца, най-често в парниците, заредени с разсад от домати и пипер, където има подходящи условия за развитието на ларвите. Яйценосният период е от 7 до 43 дни. Ембрионалното развитие продължава от 7 до 15 дни. Излюпените ларви веднага влизат в почвата, като се хранят с хумусни вещества. В зависимост от влажността на почвата те се намират на дълбочина от 6 до 30 см. Развитието на ларвата е в зависимост от температурата и продължава от 50 до 102 дни. След като приключи развитието си, ларвата си приготвя какавидна камерка, в която прекарва 6-10 дни предкакавиден стадий и след това какавидира на дълбочина 10-20 см. Бръмбарите от новото поколение се появяват в края на август. Имагинирането им продължава до началото на ноември. Те остават в почвата да зимуват на дълбочина 10-20 см и излизат на следващата пролет.

Борба с мъхнат и миризлив бръмбар

Борбата срещу мъхнат и миризлив бръмбар по време на цъфтеж е повече превантивна, за да не се засегнат пчелите, когато събират прашец и нектар.

За борба се залагат сини лепливи феромонов уловки, отрязани под върха сини туби с вода и оцет, разположени на клоните и сини легени с вода и оцет в междуредията.

Ако все пак има вероятност да се провали реколтата, може да пръскате привечер с подходящи контактни инсектициди – Сумицидин 5 ЕК (0,02 %), Афикар 100 ЕК (15 мл/дка), Ефциметрин 10 ЕК (15 мл/дка). Борбата се извежда при праг на икономическа вредност - 3-5 броя възрастни/100 розетки, или 5 % повредени съцветия.